

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 12. 2. 2014
COM(2014) 72 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

**Politika a riadenie v oblasti internetu
Úloha Európy pri formovaní budúcnosti riadenia internetu**

(Text s významom pre EHP)

1. Úvod

Viac ako pätnásť rokov Európska únia pomáha udržiavať a rozvíjať internet ako podstatnú časť života a základný pilier jednotného digitálneho trhu, internet podporuje inovácie, rast, obchod, demokraciu a ľudské práva¹. V EÚ sa očakáva takmer 11 % rast súvisiaci s internetovým hospodárstvom, pričom sa predpokladá zvýšenie jeho prínosu pre HDP z 3,8 % v roku 2010, na 5,7 % v roku 2016². Malé a stredné podniky, ktoré intenzívne využívajú internet, rastú takmer dvakrát rýchlejšie ako iné.³ Tento ekonomický potenciál je potrebné ďalej využívať a zabezpečiť, aby jednotlivci mohli mať prístup k obsahu, tovaru a službám, ktoré chcú, a aby mali kontrolu nad tým, ktoré osobné údaje chcú zdieľať a ktoré nie. Bezpečné, stabilné a odolné siete sú základom dôveryhodného a prosperujúceho internetového hospodárstva⁴. Otvorený a slobodný internet, v ktorom sa všetky práva a slobody, ktoré majú ľudia v prostredí offline, uplatňujú aj online, uľahčuje sociálny a demokratický pokrok na celom svete.

Udržateľné riadenie internetu, do ktorého sú zapojené všetky zainteresované strany⁵, je pre zachovanie týchto výhod podstatné. Riadenie internetu zahŕňa širokú škálu organizácií⁶ a v širšom význame sa ním označuje „vývoj a uplatňovanie spoločných zásad, noriem, pravidiel, rozhodovacích postupov a programov, ktoré formujú vývoj a využívanie internetu, zo strany vlád, súkromného sektora a občianskej spoločnosti v rámci ich príslušných úloh“⁷.

V poslednom čase zosilneli protichodné vízie budúcnosti internetu a spôsobu posilnenia jeho udržateľného riadenia viacerými zainteresovanými stranami. Okrem toho odhalenie rozsiahlych programov sledovania a strach z počítačovej kriminality negatívne ovplyvňujú dôveru v internet. Všeobecne vzaté, neustály úbytok dôvery v internet a jeho súčasné riadenie by mohli spomaliť inovácie a rast európskych internetových spoločností. Mohlo by to takisto viesť k tlaku na vytvorenie nových regionálnych a národných administratívnych štruktúr, čo by mohlo spôsobiť fragmentáciu internetu.

V tomto oznámení sa navrhuje základ pre spoločnú európsku víziu riadenia internetu

¹ Pozri COM(1998)111, COM(1998)476, COM(2000) 202, Ú. v. ES C 293, 14.10.2000 a KOM(2009) 2229, rezolúcia EP z 15.6.2010 [2009/2229(INI)].

² Bostonská konzultačná skupina, „The \$4.2 Trillion Opportunity – the Internet Economy in the G-20“ (Príležitosť za 4,2 bilióna dolárov – internetové hospodárstvo v krajinách G-20), 3/2012.

³ Globálny inštitút McKinsey: „Internet matters: The Net's sweeping impact on growth, jobs, and prosperity“ (Na internete záleží – ohromný vplyv siete na rast, zamestnanosť a prosperitu), 2011.

⁴ Join(2013)1, „Stratégia kybernetickej bezpečnosti Európskej únie: Otvorený, bezpečný a chránený kybernetický priestor“, 7.2.2013.

⁵ Podľa Tuniského programu by sa do riadenia internetu mali zapojiť vlády, súkromný sektor a občianska spoločnosť (ods. 34), ako aj medzivládne a medzinárodné organizácie [ods. 35 písm. d) a e)] a malo by zahŕňať príspevky akademických a technických obcí (ods. 36).

⁶ Pozri napríklad „Úvod do riadenia internetu“, <http://www.diplomacy.edu/IGBook>; Projekt mapovania riadenia internetu: <http://idgovmap.org/>; <http://www.icann.org/sites/default/files/assets/governance-2500x1664-21mar13-en.png>.

⁷ Pracovná definícia riadenia internetu, schválená v záveroch svetového samitu o informačnej spoločnosti (WSIS), pozri <http://www.itu.int/wsiss>.

- s cieľom chrániť a podporovať základné práva a demokratické hodnoty a riadiace štruktúry skladajúce sa z viacerých zainteresovaných strán a vychádzajúce z jasných pravidiel, ktorými sa uvedené práva a hodnoty dodržiavajú⁸.
- ako jednotnú, nefragmentovanú sieť, podliehajúcu rovnakým zákonom a normám, aké platia v iných oblastiach každodenného života, a v ktorej jednotlivci môžu využívať svoje práva a v prípade porušenia týchto práv využívať opravné prostriedky;
- riadenú modelom skutočne založeným na viacerých zainteresovaných stranách:
 - v ktorom sú nevyhnutné medzivládne rokovania zakotvené v kontexte viacerých zainteresovaných strán a v ktorom sa úplne chápe skutočnosť, že internet budujú a udržiavajú rôzne zainteresované strany a vlády,
 - v rámci ktorého sa rozhodnutia prijímajú na základe zásad dobrej správy vecí verejných vrátane transparentnosti, zodpovednosti a začlenenia všetkých príslušných zainteresovaných strán;
- s posilneným a reformovaným Fórom pre riadenie internetu;
- s celosvetovou Internetovou spoločnosťou pre pridelené mená a čísla (ICANN) a Internetovým orgánom pre pridelovanie čísel (IANA).

Toto oznámenie nadväzuje na predchádzajúce oznámenie Európskej komisie o riadení internetu z roku 2009, najmä pokiaľ ide o posilnenie modelu založenom na viacerých zainteresovaných stranách. Nevyzýva sa v ňom k žiadnemu novému medzinárodnému právnemu nástroju na riešenie problémov riadenia internetu⁹.

Toto oznámenie je zamerané na hlavné politické oblasti relevantné pre zložitý ekosystém riadenia internetu. Oddiely 2, 3 a 4 sú venované hlavným oblastiam aktuálnej diskusie, a to vypracovaniu zásad riadenia internetu, rámcov spolupráce a základných funkcií internetu. Oddiel 5 obsahuje konkrétne návrhy spôsobov posilnenia súčasného modelu, založeného na viacerých zainteresovaných stranách. Oddiely 6, 7 a 8 ponúkajú pohľad do budúcnosti, pokiaľ ide o niektoré kľúčové otázky, ktoré treba riešiť v súvislosti s riadením internetu v budúcnosti, konkrétne, silnú súhrnu medzi technickými normami a politikou v oblasti internetu, kľúčové výzvy týkajúce sa obnovenia dôvery a kompetenčné spory a kolízie právnych poriadkov. Mnohé z týchto predstavených problémov budú predmetom ďalších osobitných konzultácií so zainteresovanými stranami.

2. PRÍSTUP ZALOŽENÝ NA ZÁSADÁCH

Sila internetu spočíva v jeho otvorenom charaktere, vybudovanom na distribúcii a nechránených štandardoch, ktoré tvoria nízke prekážky vstupu. Európska únia sa doteraz vždy zasadzovala za internet ako jednotný nefragmentovaný priestor, v ktorom by všetky zdroje mali byť prístupné rovnakým spôsobom, bez ohľadu na polohu používateľa a poskytovateľa. Platí to najmä vtedy, keď ide o ľudské práva a niektoré štáty sa, s výhovorkou týkajúcou sa obáv o bezpečnosť, pokúšajú obmedziť globálnu prepojitelnosť svojich občanov prostredníctvom cenzúry a iných obmedzení. Blokovanie, spomaľovanie, alebo rozlišovanie

⁸ Zakotvené vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv, v Medzinárodnom pakte o občianskych a politických právach, v Európskom dohovore o ľudských právach a v Charte základných práv EÚ.

⁹ Opatrenia plánované v tomto oznámení navyše nevyžadujú žiadny dodatočný rozpočet nad rámec súčasných rozpočtových prostriedkov naplánovaných už v aktuálnom viacročnom finančnom rámci.

obsahu, aplikácií a služieb je v rozpore s otvoreným charakterom internetu¹⁰. Aj keď je potrebné čeliť zložitým regulačným alebo politickým výzvam, filtrovanie prenosu dát na hraniciach, alebo iné čisto vnútroštátne prístupy, môžu viesť k fragmentácii internetu a mohli by ohroziť hospodársky rast a voľný tok informácií. Nevylučuje to zvýšené úsilie o diverzifikáciu základnej infraštruktúry, napríklad miestnych internetových výmenných bodov a prenosovej kapacity, ktoré môžu posilniť odolnosť a robustnosť internetu, ako ani opatrenia nevyhnutné na ochranu základných práv a na riešenie obáv, ktoré vyvolali odhalenia rozsiahlych sledovacích a spravodajských činností.

Komisia už viac ako dva roky propaguje prístup zhrnutý v akronyme COMPACT¹¹: internet ako priestor občianskych povinností (*Civic responsibilities*), jednotného nefragmentovaného zdroja (*One unfragmented resource*) riadeného prostredníctvom prístupu založeného na viacerých zainteresovaných stranách (*Multistakeholder approach*) na podporu demokracie a ľudských práv (*Promote democracy and Human Rights*) na základe dobrej technologickej architektúry (*sound technological Architecture*), ktorá podnecuje dôveru (*engenders Confidence*) a uľahčuje transparentné riadenie (*Transparent governance*) základnej internetovej infraštruktúry a služieb, ktorých prevádzka v nej prebieha.

Rámec COMPACT nadväzuje na Tuniský program z roku 2005. Odvtedy došlo k šíreniu zásad riadenia internetu na rôznych fórach, ale každú z nich väčšinou podporila len obmedzená skupina zainteresovaných strán, alebo jej rozsah bol geograficky obmedzený¹². Proces vedúci k širšie podporenému súdržnému súboru zásad riadenia internetu by prispel k nájdeniu spoločného základu.

Komisia podporuje vytvorenie súdržného súboru globálnych zásad riadenia internetu, konzistentného so základnými právami a demokratickými hodnotami, spolu so všetkými zainteresovanými stranami. Komisia uľahčí diskusie medzi zainteresovanými stranami, aj prostredníctvom platforiem s viacerými zainteresovanými stranami a pomocou skupiny na vysokej úrovni pre riadenie internetu¹³. Komisia vyzýva Radu a Európsky parlament, aby na všetkých príslušných miestach prispeli k spoločnej Európskej pozícii.

3. KOOPERAČNÝ RÁMEC PRE RIADENIE

Vzhľadom na globálny hospodársky a spoločenský význam internetu sú dialógy o budúcom vývoji globálneho riadenia internetu medzi všetkými zainteresovanými stranami, založené na vzájomnom rešpekte, nevyhnutné. Fórum pre riadenie internetu (IGF) vzniklo na základe svetového samitu o informačnej spoločnosti (WSIS) s cieľom uľahčiť diskusie medzi všetkými zainteresovanými stranami, z ktorých mnohé doteraz medzi sebou úzko

¹⁰ COM(2013) 627. Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú opatrenia týkajúce sa jednotného európskeho trhu s elektronickými komunikáciami a na dosiahnutie prepojeného kontinentu.

¹¹ Predstavený pri príležitosti stretnutia OECD na vysokej úrovni na tému internetové hospodárstvo, 28.6.2011, http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/kroes/en/blog/i-propose-a-compact-for-the-internet.

¹² Napr. Odporúčanie Rady OECD o zásadách tvorby politiky v oblasti internetu (2011), deklarácia samitu krajín G8 v Deauville (2011).

¹³ Expertná skupina Komisie pre zabezpečenie koordinácie na európskej úrovni v nadväznosti na WSIS.

nespolupracovali, o budúcnosti. Je však dôležité zlepšiť kvalitu a formát výstupov fóra IGF, aby sa posilnil jeho vplyv na globálne riadenie a politiku v oblasti internetu.

Mala by sa podporiť silnejšia súčinnosť medzi zainteresovanými stranami zapojenými do riadenia internetu prostredníctvom dialógov založených na konkrétnych problémoch namiesto toho, aby sa vytvárali nové orgány. Umožnilo by to príslušným zainteresovaným stranám riešiť konkrétne problémy naprieč štrukturálnymi a organizačnými hranicami. Takéto podmienky by mohli byť inšpirované distribuovanou architektúrou samotného internetu, ktorá by mala slúžiť ako model lepšej súčinnosti medzi všetkými stranami.

Okrem toho musí udržateľný model jasne vymedzovať úlohy aktérov v procese riadenia vrátane úlohy orgánov verejnej moci plniť si povinnosti v oblasti verejnej politiky konzistentné s ľudskými právami online¹⁴. Táto udržateľnosť vyžaduje aj spoločné záväzky všetkých zainteresovaných strán týkajúce sa dodržiavania súdržného súboru zásad riadenia internetu.

Zásadné sú mechanizmy zodpovednosti pred aktérov v internetovom priestore vrátane organizácií zodpovedných za kľúčové internetové úlohy. Mechanizmy ako samohodnotenie a nezávislé (partnerské) preskúmanie môžu prispieť k posilneniu implementácie a ponúknuť odporúčania, pokiaľ ide o ďalšie zlepšovanie.

Potvrdenie záväzkov Internetovej spoločnosti pre pridelené mená a čísla (ďalej len „ICANN“) a skutočnosť, že využíva panely pre preskúmanie, zložené z viacerých zainteresovaných strán, by mohli poslúžiť ako inšpirácia pre ďalšie organizácie a procesy.

Komisia bude spolupracovať so zainteresovanými stranami na:

- posilnení Fóra pre riadenie internetu, pričom zohľadní odporúčania pracovnej skupiny pre zlepšovanie IGF¹⁵;
- jasnom vymedzení úlohy orgánov verejnej moci v kontexte viacerých zainteresovaných strán so zreteľom na otvorený a slobodný internet;
- uľahčení dialógu a rozhodovacieho procesu naprieč organizačnými hranicami, ktoré budú vychádzať z konkrétnych problémov a na ktorých sa zúčastnia viaceré zainteresované strany.

4. GLOBALIZÁCIA ZÁKLADNÝCH ROZHODNUTÍ V OBLASTI INTERNETU

Z internetu sa stala kľúčová infraštruktúra s globálnymi rozmermi. Dobre funguje aj bez štrukturálneho dohľadu medzinárodných medzivládnych organizácií. Väčšia rovnováha v rámci existujúcich štruktúr na medzinárodnej úrovni však môže zároveň prispieť k zvýšeniu legitimity súčasných podmienok riadenia.

V roku 2005 sa vláda USA zaviazala spolupracovať s medzinárodným spoločenstvom pri riešení problémov verejnej politiky v súvislosti so správou domén najvyššej úrovne s kódom

¹⁴ Pozri odseky 35 a 36 Tuniského programu a KOM(2009) 277 odsek 2.

¹⁵ Pozri http://unctad.org/meetings/en/SessionalDocuments/a67d65_en.pdf.

krajiny (ccTLD)¹⁶. Táto spolupráca sa však ešte úplne nerealizovala. Európska komisia vo svojom oznámení z roku 2009¹⁷ poukázala na neúplnú internacionalizáciu základných funkcií a organizácií internetu.

Od roku 2009 internetová spoločnosť ICANN vykonáva v tomto smere opatrenia, z ktorých najviditeľnejšie je vytvorenie prevádzkových centier v Istanbule a Singapure v roku 2013. Tieto kroky sú vítané. Postavenie spoločnosti ICANN podľa kalifornských zákonov, so zmluvným vzťahom iba k jednej krajine, sa však zatiaľ nezmenilo. Výlučný vzťah spoločnosti ICANN s jedinou vládou – čo znázorňuje jej potvrdenie záväzkov – má pôvod v histórii internetu a musí sa zmeniť na globálnejší vzťah v ére internetu, ktorý prevzal životne dôležitú podpornú funkciu spoločností a hospodárstiev na celom svete. V októbri 2013 vedúci predstavitelia organizácií zodpovedných za koordináciu technickej infraštruktúry internetu vydali výzvu na urýchlenie globalizácie funkcií ICANN a IANA vo svojom vyhlásení z Montevidea¹⁸ o budúcnosti internetovej spolupráce. Na celosvetovej konferencii viacerých zainteresovaných strán o budúcnosti riadenia internetu, ktorá sa má uskutočniť v apríli 2014 v Brazílii, by sa mali identifikovať konkrétne a uskutočniteľné kroky riešenia globalizácie funkcií ICANN a IANA¹⁹.

Komisia bude spolupracovať so všetkými zainteresovanými stranami na

- identifikácii možností globalizácie funkcií IANA a súčasnom zaručení neustálej stability a bezpečnosti systému názvov domén;**
- vytvorení jasného harmonogramu globalizácie ICANN vrátane jej potvrdenia záväzkov.**

5. PROCES VIACERÝCH ZAINTERESOVANÝCH STRÁN

Procesy viacerých zainteresovaných strán vo vzťahu k internetu mali rôzne formy, od jednoduchého vytvárania sietí po rozhodnutia s globálnym vplyvom, ako sú rozhodnutia spoločnosti ICANN a procesov stanovenia špecifikácie Osobitnej skupiny pre internetovú techniku (IETF)²⁰. Samotný fakt, že sa proces označuje ako proces viacerých zainteresovaných strán, ešte sám osebe nezaručuje výsledky, ktoré sa budú všeobecne považovať za legitímne. Komisia naďalej podporuje prístup k riadeniu internetu, ktorý je skutočne založený na viacerých zainteresovaných stranách a ktorý môže túto legitimitu poskytnúť.

S cieľom ešte viac posilniť model založený na viacerých zainteresovaných stranách Európska komisia navrhuje, aby procesy viacerých zainteresovaných strán vo vzťahu k politikám

¹⁶ Pozri <http://www.ntia.doc.gov/other-publication/2005/us-principles-internets-domain-name-and-addressing-system>.

¹⁷ KOM(2009) 277.

¹⁸ Pozri <http://www.internetsociety.org/news/montevideo-statement-future-internet-cooperation>.

¹⁹ K funkciám IANA patrí 1) koordinácia pridelovania technických parametrov internetového protokolu; 2) výkon určitých povinností spojených so správou internetovej koreňovej zóny DNS; 3) pridelovanie internetových číslovacích zdrojov a 4) ďalšie služby spojené so správou domén najvyššej úrovne (TLDs) ARPA a INT.

²⁰ Pozri <http://www.ietf.org/about/>.

v oblasti internetu, popri konzistentnosti so základnými právami, splňali aspoň tieto požiadavky:

•**Transparentnosť.** Všetky zainteresované strany musia mať primeraný prístup k organizačným procesom a postupom, podľa ktorých orgán funguje, a informácie o nich. Malo by to zabrániť najmä prípadnej zastupovateľskej činnosti v mene „tichých“ zainteresovaných strán.

•**Začlenenie a rovnováha.** Subjekty zodpovedné za inkluzívny proces musia vynaložiť primerané úsilie o oslovenie všetkých zúčastnených strán, ktorých sa daná téma týka, a ponúknuť spravodlivé a cenovo dostupné príležitosti na účasť a musia prispieť k všetkým kľúčovým fázam rozhodovania, pričom musia zabrániť tomu, aby proces ovládla akákoľvek dominantná zainteresovaná strana alebo záujmová skupina.

•**Zodpovednosť.** Mali by existovať jasné verejné záväzky týkajúce sa pravidelného informovania zainteresovaných strán alebo nezávislých orgánov dohľadu a možností ktorejkoľvek zúčastnenej strany domáhať sa kompenzácie prostredníctvom účinných mechanizmov riešenia sporov.

V rámci prístupov viacerých zainteresovaných strán by sa ďalej malo vynaložiť primerané úsilie o neutralizáciu významných rozdielov medzi jednotlivými skupinami zainteresovaných strán v schopnosti účasti, aby sa lepšie zabezpečila reprezentatívnosť napríklad automatickým umožnením účasti na diaľku. Malo by sa ďalej uznať, že všetky jednotlivé fázy rozhodovacích procesov majú vlastné požiadavky a môžu zahŕňať odlišné skupiny zainteresovaných strán. Komisia víta skutočnosť, že niektoré skupiny zainteresovaných strán spolupracujú na vývoji usmernení pre viaceré zainteresované strany a podporuje ďalšie úsilie v tomto smere. Dobré procesy viacerých zainteresovaných strán budú podstatné pre riadenie internetu aj v budúcnosti. Zároveň by nemali ovplyvniť schopnosť verejných orgánov, ktorých právomoci a legitimita majú pôvod v demokratických procesoch, plniť si povinnosti v oblasti verejnej politiky, za predpokladu, že sú zlučiteľné so všeobecnými ľudskými právami. Týka sa to aj ich práva v prípade potreby zasiahnuť prostredníctvom regulácie.

Európska komisia prijala pevný záväzok podporovať model riadenia internetu založený na viacerých zainteresovaných stranách. Komisia vyzýva zainteresované strany, aby ďalej posilňovali udržateľnosť modelu tak, že zabezpečia vyššiu úroveň začlenenia, transparentnosti a zodpovednosti aktérov a procesov.

Komisia bude so zainteresovanými stranami spolupracovať na výmene najlepších postupov.

Umožnenie inkluzívnej účasti

Široký rozsah politických oblastí súvisiacich s internetom, spolu s jeho zložitým inštitucionálnym rámcom, predstavuje pre mnohé zainteresované strany prekážku pre ich efektívnu účasť na tvorbe politiky v oblasti internetu. Môže to prispieť k všeobecnému pocitu nezačlenenia a odopretia volebného práva. V tejto súvislosti sa musí brať ohľad aj na potreby osôb so zdravotným postihnutím²¹. Potrebné je ďalšie úsilie o rozšírenie štruktúr viacerých zainteresovaných strán v krajinách, ktorých zainteresované strany v súčasnosti nie sú dostatočne zastúpené. Dobrým príkladom je podpora Európskych a Severoamerických

²¹ Zohľadni sa tak záväzok, ktorý EÚ prijala uzatretím Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, pozri <http://www.un.org/disabilities/convention/conventionfull.shtml>.

regionálnych internetových registrov v rámci vytvorenia Afrického regionálneho internetového registra.

Jedným zo spôsobov riešenia tohto problému je v rámci všeobecného pravidla umožniť prístup na fóra a k informáciám prostredníctvom diaľkovej účasti na stretnutiach. Navyše, aj nástroje hĺbkovej analýzy a vizualizácie dát, ktoré sa aplikujú na voľne dostupné údaje a informácie o politike a riadení v oblasti internetu, môžu umožniť väčšiu účasť zainteresovaných strán.

Komisia plánuje vyvinúť online platformu nazvanú globálne monitorovacie stredisko internetovej politiky (GIPO)²², prostredníctvom ktorého by sa takéto informácie mohli šíriť a sprístupňovať širokej verejnosti. Cieľom strediska GIPO je vytvoriť globálny zdroj online na monitorovanie tvorby internetovej politiky, predpisov a technológií so zámerom pomôcť identifikovať prepojenie rôznych fór a diskusií, aby sa predišlo vytváraniu „politických zásobární“ a pomohlo sa kontextualizácii informácií. Takto by sa zainteresovaným stranám s obmedzenými zdrojmi umožnilo sledovať, porozumieť a zaoberať sa riadením a politikou v oblasti internetu.²³

Komisia navrhuje v roku 2014 spustiť technickú prípravu globálneho monitorovacieho strediska internetovej politiky (GIPO), ako zdroja pre celosvetové spoločstvo.

Komisia vyzýva zainteresované strany, aby sa zapojili do budovania kapacít s cieľom vytvoriť a podporiť procesy viacerých zainteresovaných strán v krajinách a regiónoch, v ktorých neexistujú, alebo v ktorých sú menej rozvinuté.

Komisia, spolu s príjemcami, bude v roku 2014 pokračovať v posilňovaní svojich programov rozvojovej pomoci na podporu vývoja médií a slobody prejavu, ako aj na budovanie technologických, politických a regulačných kapacít súvisiacich s internetom.

Na národnej úrovni existujú určité skúsenosti s prevádzkou modelu viacerých zainteresovaných strán pri tvorbe politik týkajúcich sa internetu. Príkladmi v EÚ sú Conseil national du numérique vo Francúzsku a Multistakeholder Advisory Group on Internet Governance v Spojenom kráľovstve. Mimo Únie je skvelým príkladom Comitê Gestor da Internet v Brazílii, kde sa proces viacerých zainteresovaných strán využíva v rámci konzultačnej prípravy politik týkajúcich sa internetu²⁴. Podobné prístupy by sa mohli užitočne zaviesť aj na európskej úrovni s cieľom minimalizovať fragmentáciu politik týkajúcich sa riadenia internetu v budúcnosti, v ideálnom prípade na základe skúseností s existujúcimi sieťami²⁵. Bola by to vhodná reakcia na potrebu včas zaviesť konzultačný mechanizmus zdola nahor, prispôbený rýchlemu tempu technologických zmien a z toho vyplývajúcim dôsledkom na politiky týkajúce sa riadenia internetu, prostredníctvom neustáleho dialógu so širokou a komplexnou škálou skupín zainteresovaných strán. Ďalšou dôležitou funkciou by mohla byť pomoc pri koordinácii činností existujúcich poradných orgánov v EÚ, kedykoľvek

²² Pozri <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/commission-plans-guide-through-global-internet-policy-labyrinth>.

²³ Na technický vývoj strediska GIPO bol v rámci pracovného programu Horizont 2020 na obdobie rokov 2014 – 2015 poskytnutý orientačný príspevok Európskej únie vo výške 500 000 EUR.

²⁴ K ďalším relevantným príkladom patria „internetové“ poradné výbory OECD, ako aj kenský KICTAnet.

²⁵ Napr. EuroDIG, <http://www.eurodig.org/>.

bude potrebná. Komisia musí byť schopná zmysluplne spolupracovať s rôznymi zainteresovanými stranami, ktoré sa v Európe venujú internetu, vrátane občianskych iniciatív, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou internetového ekosystému.

Komisia začne rozsiahle konzultácie s občianskou spoločnosťou, technickou a akademickou obcou a európskym priemyslom, ako aj s Európskym parlamentom a členskými štátmi o spôsobe zabezpečenia primeranej a transparentnej účasti viacerých zainteresovaných strán na formulácii budúcich európskych politík týkajúcich sa riadenia internetu.

6. TECHNICKÉ NORMY, KTORÉ FORMUJÚ INTERNET

Technické detaily internetových protokolov a iné špecifikácie informačných technológií môžu mať významné dôsledky pre verejnú politiku. Ich koncepcia môže mať vplyv na ľudské práva, ako sú práva používateľov na ochranu údajov a bezpečnosť, na ich schopnosť prístupu k rozmanitým poznatkom a informáciám a na ich slobodu prejavu online. Majú vplyv aj na ďalšie zainteresované strany vrátane spoločností vykonávajúcich obchodnú činnosť online, ktorých bezpečnostné požiadavky sa takisto musia zohľadniť.

Komisia víta úsilie technickej obce o vytvorenie prístupov k stanoveniu špecifikácií na základe požiadaviek verejnej politiky. K pozitívnym príkladom patria technické usmernenia týkajúce sa požiadaviek ochrany súkromia v nových protokoloch²⁶, uznanie viacjazyčnosti v rámci internacionalizovaných názvov domén, alebo štandardy prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím. Toto úsilie je osobitne dôležité, pretože technológie založené na IP sa čoraz častejšie využívajú v tradičných hospodárskych sektoroch, ako je energetika, doprava, financie a zdravotníctvo.

Aj keď je proces technickej diskusie otvorený, kľúčové rozhodnutia však často prijímajú technickí experti bez širokého zastúpenia zainteresovaných strán. Efektívny prístup viacerých zainteresovaných strán k stanoveniu špecifikácií na internete bude založený na účinných vzájomných interakciách medzi technickými a politickými aspektmi²⁷, aby sa pri technických špecifikáciách systematickejšie zohľadňovali požiadavky verejnej politiky. Je to obzvlášť dôležité v súvislosti s jasným vplyvom na zákonné práva jednotlivcov, najmä na ich ľudské práva. Distribúcia a riadenie internetových zdrojov sa zároveň riadi pravidlami, ktoré vznikajú v mnohostranných procesoch.

Dôsledky tohto vývoja pri stanovovaní noriem v súvislosti s internetom si vyžadujú otvorenú verejnú debatu so všetkými stranami, ktorých sa to týka.

Ďalej je dôležité podporovať zavádzanie otvorených štandardov európskym internetovým priemyslom a zapojenie európskeho internetového priemyslu do vývoja otvorených internetových štandardov.

Komisia spolu so zainteresovanými stranami vrátane európskeho internetového priemyslu navrhuje zvolať sériu seminárov s medzinárodnými odborníkmi v oblasti

²⁶ Pozri <http://tools.ietf.org/html/rfc6973>.

²⁷ Pozri nariadenie (EÚ) 1025/2012 z 25.10.2012 o európskej normalizácii, rozhodnutie Komisie z 28.11.2011 o zriadení európskej platformy viacerých zainteresovaných strán pre normalizáciu v oblasti IKT, pozri <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/european-multistakeholder-platform-ict-standardisation>.

práva, etiky²⁸, sociálnych vied, ekonómie, medzinárodných vzťahov a technológie. Tento očakávaný výstup bude konkrétny a prinesie uskutočniteľné odporúčania týkajúce sa zabezpečenia súdržnosti medzi existujúcimi normatívnymi rámcami a novými formami stanovovania noriem, ktoré internet umožňuje.

Komisia vyzýva všetky zainteresované strany, aby posilnili (a ak je to vhodné, vytvorili) štruktúrované mechanizmy, ktoré umožnia pravidelnú, včasnú a skutočne inkluzívnu účasť zdola nahor, preskúmanie a pripomienkovanie v rámci technických rozhodnutí. Tieto štruktúrované mechanizmy by mali byť ďalej spojené s úsilím o konzistentnosť technických rozhodnutí s ľudskými právami.

7. BUDOVANIE DÔVERY

Dôvera v internet a jeho riadenie je predpokladom realizácie potenciálu internetu ako motora hospodárskeho rastu a inovácií. Bezpečnosť, ochrana, stabilita a odolnosť internetu sú pre zachovanie a podporu hospodárskych a spoločenských výhod digitálneho ekosystému rozhodujúce.

Komisia sa zaoberá uvedenými výzvami predovšetkým prostredníctvom reformy rámca EÚ pre ochranu údajov²⁹, účinného boja proti počítačovej kriminalite a ambiciózneho prístupu ku kybernetickej bezpečnosti, ako je napr. stratégia kybernetickej bezpečnosti Európskej únie³⁰. Účelom tejto stratégie je, aby bolo online prostredie EÚ najbezpečnejšie na svete a aby sa zároveň dodržiavali a ďalej propagovali základné práva³¹. Zvyšujúci sa počet činností online priamo odporuje uplatňovaniu základných práv.

Počítačová kriminalita vrátane zneužívania detí³², krádeže totožnosti, kybernetických útokov a bezhotovostných platobných podvodov, ako aj iných foriem nezákonného spracovania osobných údajov online predstavujú vážnu hrozbu pre dôveru v používanie internetu. Komisia sa zaviazala zásadne znížiť počítačovú kriminalitu.

Úloha technickej obce je v tomto smere rozhodujúca napr. pre zaistenie dôvery v IP komunikácie a odolnosti kryptografických systémov s cieľom zvýšiť dôveryhodnosť IP komunikácií. Podporil by sa tým efektívny boj proti počítačovej kriminalite a zabezpečilo súkromie používateľov.

Rozsiahle sledovacie a spravodajské činnosti takisto viedli k strate dôvery v internet a súčasné podmienky jeho riadenia. Komisia sa zaoberala niektorými z uvedených obáv, najmä vo

²⁸ Pozri aj stanovisko Európskych skupín pre etiku vo vede a v nových technológiách, http://ec.europa.eu/bepa/european-group-ethics/docs/publications/ict_final_22_february-adopted.pdf.

²⁹ COM(2012) 11, 25.1.2012, „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov (všeobecné nariadenie o ochrane údajov)“.

³⁰ JOIN(2013) 1, „Stratégia kybernetickej bezpečnosti Európskej únie: Otvorený, bezpečný a chránený kybernetický priestor“, 7.2.2013 a COM(2013) 48, „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o opatreniach na zabezpečenie vysokej úrovne bezpečnosti sietí a informácií v Únii“.

³¹ Zakotvené vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv, v Medzinárodnom pakte o občianskych a politických právach, v Európskom dohovore o ľudských právach a v Charte základných práv EÚ.

³² Smernica 2011/93/EÚ z 13. decembra 2011 o boji proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí a proti detskej pornografii, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2004/68/SVV, a COM(2012) 196, „Európska stratégia vytvárania lepšieho internetu pre deti“, 2.5.2012.

svojom oznámení o obnovení dôvery v medzinárodný prenos osobných údajov³³. Musia sa takisto riešiť aj dôsledky pre globálne riadenie internetu.

Komisia bude spolupracovať s Radou a Európskym parlamentom s cieľom dosiahnuť rýchle prijatie a vykonávanie kľúčových právnych predpisov vrátane reformy rámca pre ochranu údajov a navrhovanej smernice o bezpečnosti sietí a informácií, aby sa tak posilnila dôvera v online prostredie.

Komisia je odhodlaná spolupracovať s partnermi na znovuvybudovaní dôvery v internet aj na základe posilnenia jeho globálneho riadenia, ktoré je základným predpokladom udržateľnej budúcnosti otvoreného internetu.

8. KOMPETENČNÉ SPORY A KOLÍZIE PRÁVNÝCH PORIADKOV

Rovnako ako iné cezhraničné aktivity aj internet predstavuje niekoľko problémov v oblasti uplatňovania zákonov. Zatiaľ čo takéto problémy nie sú nevyhnutne špecifické pre internet, obrovské množstvo cezhraničných transakcií rôzneho typu uskutočnených online si vyžaduje dôkladnejšie zamyslenie sa nad spôsobom uplatňovania existujúcich pravidiel na internet.

Extraterritoriálne uplatňovanie národného práva, často založené na geografických oblastiach systému názvov domén, vedie k viacerým protichodným právnym rozhodnutiam³⁴. Môže to viesť napríklad k prípadom, keď sa názvy domén používané v jednej jurisdikcii zrušia na základe ustanovení v rámci inej jurisdikcie, v závislosti od geografického umiestnenia zapisovateľa alebo registra.

Množstvo činností na internete v čoraz väčšej miere upravujú zmluvné podmienky medzi súkromnými spoločnosťami a používateľmi internetu. V tejto súvislosti sú významné aj mimozmluvné záväzky elektronických obchodníkov a sprostredkovateľov. Zložitosť a v niektorých prípadoch nepriehľadnosť týchto úprav, aj pokiaľ ide o ustanovenia týkajúce sa právomoci a rozhodného práva môžu viesť k určitému stupňu právnej neistoty.

Z hľadiska súkromného práva existujú v niektorých oblastiach jednotné európske pravidlá týkajúce sa súdnej právomoci, uznávania a výkonu súdnych rozhodnutí, ako aj kolízne normy, najmä pokiaľ ide o zmluvné a mimozmluvné záväzky. Týmito pravidlami sa upravujú takéto problémy v rámci Európskej únie. Na medzinárodnej úrovni sú kolízne normy nedostatočne rozvinuté, čo vedie k nevyriešeným kolíziám právnych poriadkov za hranicami Únie. Najmä v prípade služieb súvisiacich s internetom, ktoré majú inherentne cezhraničný charakter, napríklad služieb cloud computingu, môže byť táto komplexnosť na medzinárodnej úrovni škodlivá pre rast.

Pri riešení napätia medzi medzinárodným internetom a národnými jurisdikciami by sa mala brať do úvahy aj rozmanitosť prípadov, ktoré môžu byť predmetom týchto sporov a ktoré nie je vhodné riešiť jediným mechanizmom.

Európska komisia začne hĺbkové preskúmanie rizík kolízií právnych poriadkov a kompetenčných sporov vznikajúcich na internete na medzinárodnej úrovni a posúdi

³³ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade: Obnovenie dôvery v toky údajov medzi EÚ a USA, COM(2013) 846.

³⁴ Užitočnú zbierku príkladov možno nájsť na stránke projektu internet a jurisdikcia. Pozri <http://www.internetjurisdiction.net/>.

všetky mechanizmy, procesy a nástroje, ktoré sú dostupné a potrebné na riešenie týchto kolízií. Následne sa dôkladne zvažia všetky možnosti opatrení na úrovni Únie alebo na medzinárodnej úrovni vrátane prípadných legislatívnych iniciatív alebo dodatočných usmernení, podľa potreby, na základe vhodných posúdení vplyvu. Táto práca bude vychádzať z existujúcich politík.

9. ZÁVERY

Európska únia a vo všeobecnosti celý svet musia zaujať vedomú pozíciu v súvislosti s budúcou formou a vývojom riadenia internetu. Komisia sa nazdáva, že inštitúcie EÚ a členské štáty potrebujú spoločnú víziu budúceho modelu riadenia internetu. Komisia plánuje v roku 2015 správu o pokroku v oblasti kľúčových prvkov uvedených v tomto oznámení v kontexte globálneho vývoja riadenia internetu.

Internet by mal byť aj ďalej **jednotnou, otvorenou, slobodnou, nefragmentovanou** sieťou sietí podliehajúcou rovnakým zákonom a normám, aké sa uplatňujú v iných oblastiach nášho každodenného života. Jeho riadenie by malo byť postavené na inkluzívnom, transparentnom a zodpovednom modeli riadenia s **viacerými zainteresovanými stranami** bez toho, aby boli dotknuté akékoľvek regulačné zásahy, ktoré možno vykonať v súvislosti s identifikovanými cieľmi verejného záujmu, ako je zabezpečenie dodržiavania **ľudských práv, základných slobôd a demokratických hodnôt, ako aj jazykovej a kultúrnej rozmanitosti a starostlivosti o zraniteľné osoby. Bezpečná, chránená, dobrá a odolná architektúra** je základom pre **dôveru** a **istotu** používateľov internetu. Zároveň sa musí zachovať **inovačná sila internetu** s plnou účasťou európskeho internetového hospodárstva, a to v nadväznosti na posilnený jednotný digitálny trh prepojený so svetom. Vyžaduje si to starostlivý a zároveň robustný dohľad.

Európska únia má v rámci dobrého riadenia internetu dobrú pozíciu na plnenie svojej úlohy, keďže sa neustále vyvíja smerom k modernej sieťovej spoločnosti, s distribuovanými centrami moci a rozhodovania. Komisia vyzýva Radu, Európsky parlament, Hospodársky a sociálny výbor, Výbor regiónov, ako aj členské štáty, aby sa dohodli na spoločnej vízii, ktorá sa zdôrazňuje v tomto oznámení, a aby ju spoločne obhajovali počas nadchádzajúcich medzinárodných debát.